

355

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 marca 2011 r.

w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień, zawieranych między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję

Na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakie muszą być spełnione, aby porozumienia, zawierane między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, zostały uznane za wyłączone spod zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) klauzule, których występowanie w porozumieniu stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy;
- 3) okres obowiązywania wyłączenia.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) wyłączenie — wyłączenie porozumień zawieranych między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową spod zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy;
- 2) działalność ubezpieczeniowa — działalność ubezpieczeniową w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853 i Nr 127, poz. 858);
- 3) przedsiębiorca prowadzący działalność ubezpieczeniową — przedsiębiorcę prowadzącego działalność ubezpieczeniową na zasadach określonych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej;
- 4) pośrednik ubezpieczeniowy — przedsiębiorcę wykonującego pośrednictwo ubezpieczeniowe, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 124, poz. 1154, z późn. zm.²⁾);

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 99, poz. 660 i Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 48, poz. 447, Nr 167, poz. 1396 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 42, poz. 341.

5) przedsiębiorca powiązany — przedsiębiorcę:

- a) który sprawuje nad przedsiębiorcą będącym stroną porozumienia kontrolę w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy,
- b) nad którym przedsiębiorca będący stroną porozumienia sprawuje kontrolę,
- c) nad którym przedsiębiorca, o którym mowa w lit. a, sprawuje kontrolę,
- d) nad którym dwóch lub więcej przedsiębiorców, o których mowa w lit. a—c, wspólnie sprawuje kontrolę,
- e) nad którym przedsiębiorca będący stroną porozumienia wspólnie z: innym przedsiębiorcą lub przedsiębiorcami będącymi stronami porozumienia, przedsiębiorcą lub przedsiębiorcami, o których mowa w lit. a—c, lub innym przedsiębiorcą lub przedsiębiorcami sprawują kontrolę;

6) produkt ubezpieczeniowy — usługę polegającą na udzielaniu, na podstawie umowy ubezpieczenia, ochrony na wypadek wystąpienia zdarzenia losowego określonego w tej umowie;

7) grupa koasekuracyjna — grupę tworzoną przez przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową, działających bezpośrednio lub poprzez pośredników ubezpieczeniowych, którzy w imieniu i na rachunek uczestników grupy:

- a) zgadzają się obejmować ubezpieczeniem od określonych rodzajów ryzyka lub
- b) powierzają obejmowanie i zarządzanie ubezpieczeniem od określonych rodzajów ryzyka jednemu lub więcej przedsiębiorcom prowadzącym działalność ubezpieczeniową, pośrednikowi ubezpieczeniowemu lub innemu podmiotowi utworzonemu w tym celu

— z wyjątkiem porozumień koasekuracyjnych zawieranych doraźnie, na podstawie których określona część danego rodzaju ryzyka jest pokrywana przez ubezpieczyciela wiodącego, a pozostała część tego ryzyka jest pokrywana przez kolejnych ubezpieczycieli, których wzywa się do pokrycia pozostałej części ryzyka;

8) grupa reasekuracyjna — grupę tworzoną przez przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową, działających bezpośrednio lub poprzez pośredników ubezpieczeniowych, w tym również z udziałem jednego lub więcej zakładów reasekuracyjnych, w celu:

- a) wzajemnej reasekuracji całości lub części własnych zobowiązań związanych z ubezpieczeniem od określonych rodzajów ryzyka,

b) okazjonalnego oferowania, w imieniu i na rachunek wszystkich uczestników reasekuracji, ochrony reasekuracyjnej tego samego rodzaju ryzyka

— z wyjątkiem porozumień koreasekuracyjnych zawieranych doraźnie, na podstawie których określona część danego rodzaju ryzyka jest pokrywana przez ubezpieczyciela wiodącego, a pozostała część tego ryzyka jest pokrywana przez kolejnych ubezpieczycieli, których wzywa się do pokrycia pozostałej części ryzyka;

9) nowe rodzaje ryzyka:

a) rodzaje ryzyka, które wcześniej nie istniały i od których ubezpieczenie wymaga stworzenia całkowicie nowego produktu ubezpieczeniowego, bez możliwości rozszerzenia, ulepszenia lub zastąpienia istniejącego produktu ubezpieczeniowego, lub

b) w wyjątkowych przypadkach ryzyko, którego charakter — oceniany na podstawie obiektywnej analizy — uległ tak znaczącej zmianie, że nie jest możliwe określenie z góry maksymalnej wysokości sumy ubezpieczenia akceptowanej przez ubezpieczyciela w celu ubezpieczenia od danego rodzaju ryzyka przy spełnieniu minimalnych wymogów w zakresie wypłacalności.

§ 3. Wyłączeniu podlegają porozumienia zawierane między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, w zakresie wspólnego:

1) opracowywania zestawień i rozpowszechniania informacji niezbędnych do sporządzania:

a) kalkulacji przeciętnego kosztu ubezpieczenia od określonych ryzyk w przeszłości oraz

b) tabel danych śmiertelności oraz zestawień danych pokazujących częstotliwość chorób, wypadków i kalectwa, w związku z ubezpieczeniem zawierającym elementy kapitalizacji,

2) prowadzenia badań związanych z działalnością ubezpieczeniową oraz rozpowszechniania ich wyników,

3) ubezpieczania od określonego rodzaju ryzyka przez grupy koasekuracyjne i koreasekuracyjne

— o ile porozumienia te spełniają warunki określone w rozporządzeniu.

Rozdział 2

Warunki wyłączenia porozumień dotyczących wspólnego opracowywania i rozpowszechniania zestawień, tabel, prowadzenia badań i rozpowszechniania ich wyników oraz klauzule, których występowanie w porozumieniu stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy

§ 4. Wyłączenie stosuje się do porozumień, o których mowa w § 3 pkt 1, w zakresie sporządzania zestawień oraz tabel, które:

1) opierają się na zbiorze danych, pochodzących z kilkuletniego okresu występowania ryzyka przyjęte-

go jako okres odniesienia, odnoszących się do identycznych lub porównywalnych czynników ryzyka, wystarczająco licznych do stworzenia bazy, w której stosować można metody statystyczne i która dostarczy danych liczbowych odnoszących się do takich wskaźników, jak:

a) liczba roszczeń zgłaszanych w danym okresie,

b) liczba rodzajów ryzyka ubezpieczanego w każdym roku występowania ryzyka w ustalonym okresie obserwacji,

c) wysokość odszkodowań wypłaconych lub należnych w danym okresie,

d) całkowita kwota ubezpieczonego kapitału dla każdego roku występowania ryzyka podczas wybranego okresu obserwacji;

2) zawierają szczegółowe i zróżnicowane dane statystyczne, jakie będą wystarczające dla dokonania kalkulacji zgodnej z obowiązującymi zasadami matematyki i statystyki aktuarialnej, oraz

3) nie uwzględniają pod żadną postacią kosztów nadzwyczajnych, dochodu wynikającego z rezerw, kosztów administracyjnych lub handlowych, danin i opłat publicznych oraz nie uwzględniają dochodów z inwestycji i przewidywanych zysków.

§ 5. Wyłączenie stosuje się do porozumień, o których mowa w § 3 pkt 2, w zakresie wspólnego:

1) prowadzenia badań dotyczących prawdopodobnego wpływu okoliczności niezależnych od działalności przedsiębiorców uczestniczących w porozumieniu na częstotliwość lub skalę przyszłych roszczeń dla danego ryzyka lub rodzaju ryzyka albo na rentowność różnych rodzajów inwestycji oraz

2) rozpowszechniania wyników tych badań.

§ 6. Wyłączenie stosuje się, pod warunkiem że zestawienia i tabele, o których mowa w § 4, oraz wyniki badań, o których mowa w § 5:

1) przy rozpowszechnianiu zawierają oświadczenie, że zawarte w nich dane nie są wiążące;

2) są dostępne za niewygórowaną opłatą, na obiektywnie uzasadnionych i niedyskryminujących warunkach dla przedsiębiorcy prowadzącego działalność ubezpieczeniową, który zwraca się o ich udostępnienie, w tym dla przedsiębiorcy prowadzącego działalność ubezpieczeniową, który nie jest aktywny na rynku geograficznym lub rynku produktu, do którego odnoszą się te zestawienia, tabele lub wyniki badań;

3) są dostępne za niewygórowaną opłatą, na obiektywnie uzasadnionych i niedyskryminujących warunkach dla organizacji konsumenckich lub innych organizacji, które w odpowiedni i precyzyjny sposób zwracają się o umożliwienie dostępu do nich z należycie uzasadnionego powodu, z wyjątkiem sytuacji, gdy odmowa udostępnienia jest obiektywnie uzasadniona względami bezpieczeństwa publicznego.

§ 7. Klauzulami, których występowanie w porozumieniu, zawieranym między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy, są klauzule, które w zakresie porozumień, o których mowa w § 3 pkt 1 i 2:

- 1) identyfikują przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową oraz podmioty stosunku ubezpieczenia;
- 2) zawierają wskazania dotyczące wysokości składek ubezpieczeniowych;
- 3) zobowiązują strony porozumienia lub przedsiębiorców powiązanych do:
 - a) niekorzystania z tabel i zestawień lub wyników badań innych niż te, o których mowa w § 4 lub 5,
 - b) spowodowania, że przedsiębiorcy niebędący stroną porozumienia nie będą korzystać z tabel, zestawień lub wyników badań innych niż te, o których mowa w § 4 lub 5.

Rozdział 3

Warunki wyłączenia porozumień dotyczących wspólnego ubezpieczania od określonych rodzajów ryzyka oraz klauzule, których występowanie w porozumieniu stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy

§ 8. Wyłączenie stosuje się do porozumień, o których mowa w § 3 pkt 3, dotyczących tworzenia i prowadzenia działalności przez grupy koasekuracyjne lub koreasekuracyjne.

§ 9. W przypadku grup koasekuracyjnych lub koreasekuracyjnych tworzonych wyłącznie w celu ubezpieczania od nowych rodzajów ryzyka wyłączenie stosuje się przez okres trzech lat od dnia utworzenia grupy, niezależnie od udziału grupy w rynku.

§ 10. 1. W przypadku porozumień dotyczących tworzenia i prowadzenia działalności przez grupy koasekuracyjne lub koreasekuracyjne, niespełniających warunków określonych w § 9, wyłączenie stosuje się, pod warunkiem że łączny udział w rynku przedsiębiorców będących stronami porozumienia i przedsiębiorców powiązanych stanowi:

- 1) nie więcej niż 20% w dowolnym rynku właściwym — w przypadku grup koasekuracyjnych;
- 2) nie więcej niż 25% w dowolnym rynku właściwym — w przypadku grup koreasekuracyjnych.

2. Przy obliczaniu udziału przedsiębiorcy w rynku właściwym uwzględnia się:

- 1) udział przedsiębiorcy w rynku w ramach grupy koasekuracyjnej lub koreasekuracyjnej, której dotyczy dane porozumienie;
- 2) udział przedsiębiorcy w rynku w ramach innej grupy koasekuracyjnej lub koreasekuracyjnej na tym samym rynku właściwym, na którym działalność prowadzi grupa, której dotyczy dane porozumienie, oraz

3) udział przedsiębiorcy w rynku poza wszelkimi grupami koasekuracyjnymi lub koreasekuracyjnymi działającymi na tym samym rynku właściwym, na którym działalność prowadzi grupa, której dotyczy dane porozumienie.

3. Przy obliczaniu progów udziału w rynku, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się następujące kryteria:

- 1) udział w rynku właściwym oblicza się na podstawie składki przypisanej brutto; w przypadku gdy dane dotyczące składki przypisanej brutto nie są dostępne, do ustalenia udziału w rynku przedsiębiorców, o których mowa w ust. 1, stosuje się dane szacunkowe oparte na innych wiarygodnych informacjach rynkowych, w tym o zapewnionym pokryciu ubezpieczeniowym lub wartości ubezpieczonego ryzyka;
- 2) udział w rynku właściwym oblicza się na podstawie danych odnoszących się do poprzedniego roku kalendarzowego.

§ 11. W przypadku wyłączenia, o którym mowa w § 10 ust. 1 pkt 1:

- 1) jeżeli udział w dowolnym rynku właściwym grupy koasekuracyjnej początkowo nie przekracza 20%, ale następnie rośnie ponad ten próg, nie przekraczając jednak 25%, wyłączenie ma w dalszym ciągu zastosowanie przez okres dwóch kolejnych lat kalendarzowych następujących po upływie roku, w którym próg 20% został przekroczony po raz pierwszy;
- 2) jeżeli udział w dowolnym rynku właściwym grupy koasekuracyjnej początkowo nie przekracza 20%, ale następnie przekracza 25%, wyłączenie ma w dalszym ciągu zastosowanie przez okres roku kalendarzowego następującego po upływie roku, w którym próg 25% został przekroczony po raz pierwszy.

§ 12. W przypadku wyłączenia, o którym mowa w § 10 ust. 1 pkt 2:

- 1) jeżeli udział w dowolnym rynku właściwym grupy koreasekuracyjnej początkowo nie przekracza 25%, ale następnie rośnie ponad ten próg, nie przekraczając jednak 30%, wyłączenie ma w dalszym ciągu zastosowanie przez okres dwóch kolejnych lat kalendarzowych następujących po upływie roku, w którym próg 25% został przekroczony po raz pierwszy;
- 2) jeżeli udział w dowolnym rynku właściwym grupy koreasekuracyjnej początkowo nie przekracza 25%, ale następnie przekracza 30%, wyłączenie ma w dalszym ciągu zastosowanie przez okres roku kalendarzowego następującego po upływie roku, w którym próg 30% został przekroczony po raz pierwszy.

§ 13. W przypadkach, o których mowa w § 11 i 12, korzyści nie mogą być łączone w sposób pozwalający na przekroczenie okresu dwóch lat kalendarzowych.

§ 14. Klauzulami, których występowanie w porozumieniu, zawieranym między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy, są klauzule, które w zakresie porozumień, o których mowa w § 3 pkt 3:

- 1) wyłączają prawo wycofania się z grupy koasekuracyjnej lub koreasekuracyjnej, po złożeniu wypowiedzenia z odpowiednim wyprzedzeniem, bez narażenia się na jakiegokolwiek sankcje;
- 2) zobowiązują uczestników grupy oraz przedsiębiorców powiązanych do ubezpieczania lub reasekuracji za pośrednictwem grupy lub ograniczają im możliwość ubezpieczania lub reasekuracji w całości lub w części poza grupą od każdego rodzaju pokrywanego przez nią ryzyka;
- 3) ograniczają działalność grupy lub jej uczestników oraz przedsiębiorców powiązanych w zakresie ubezpieczania lub reasekuracji od ryzyka umiejscowionego na określonej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) ograniczają produkcję lub dystrybucję;
- 5) zawierają postanowienia w zakresie podziału rynków lub wskazują docelowych klientów poszczególnym stronom porozumienia;

- 6) umożliwiają uczestnikom grupy koreasekuracyjnej oraz przedsiębiorcom powiązanym porozumiewanie się w sprawie składek ubezpieczeniowych pobieranych w ubezpieczeniach bezpośrednich.

Rozdział 4

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 15. Do porozumień zawartych przez przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową, podlegających wyłączeniu na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2007 r. w sprawie wyłączenia niektórych rodzajów porozumień, zawieranych pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność ubezpieczeniową, spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz. U. Nr 137, poz. 964), niespełniających warunków wyłączenia określonych w niniejszym rozporządzeniu, stosuje się przepisy dotychczasowe, do czasu dostosowania tych porozumień do przepisów niniejszego rozporządzenia, jednak nie dłużej niż do dnia 31 marca 2012 r.

§ 16. Rozporządzenie obowiązuje do dnia 31 marca 2018 r.

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2011 r.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*